

Ensefalit, beýniniň ýanmagy bilen häsiýetlendirilýän çynlakaý ýagdaýdyr, köplenç ýokançlyklar ýa-da autoimmun hadysalar sebäpli ýüze çykýar. Çagalaryň arasynda iň köp duş gelyän sebäpler, “herpes simplex” wirusy we “enterowiruslar” ýaly wirusly ýokançlyklardyr. Autoimmun ensefalit, bedeniň immun ulgamynyň ýalňyşlyk bilen beýnä hüjüm etmegi bilen ýüze çykýar.

Ensefalit keselli çagalar dürli alamatlary görkezýärler, şol sanda gyzzyrma, kelle agyrysy, bulaşyklyk, tutgaýlar we agyr ýagdaýlarda huşsuzlyk. Ensefalitiň diagnozy kliniki baha bermek, MRI ýaly şekillendiriş barlaglary we esasy sebäbi anyklamak üçin laboratoriya synaglary bilen amala aşyrylýar. Irki diagnoz täsirli bejergi we has gowy netijeler üçin möhümdir.

Çagalaryň ensefalitini bejermek esasy sebäbe baglydyr. Wirusly ýokançlyklar üçin wirusa garşy dermanlar ulanylýar, autoimmun ensefalit üçin bolsa immunoterapiya gerek bolup biler. Alamatlary dolandyrmak we gaýraüzülmeleriň önüni almak üçin goldaw bejergisi hem möhümdir. Käbir ýagdaýlarda, uzak möhletleýin nerw täsirlerini bejermek üçin reabilitasiya terapiýalary gerek bolup biler.

Ensefalitli çagalaryň prognozy ýagdaýyň sebäbine we agyrlygyna baglylykda giňden üýtgeýär. Käbir çagalar doly sagalýarlar, beýlekiler bolsa uzak möhletleýin nerw ýetmezçiliklerini başdan geçirip bilerler. Sanjymlar we ýokançlyklaryň wagtynda bejergisi ýaly önüni alyş çäreleri ensefalitiň töwekgelçiligini azaldyp biler. Dowam edýän gözlegler bu çylşyrymly ýagdaýy has gowy düşünmek we bejermek üçin işlenip düzülýär.

Bäşim MÄMMETORAZOW

Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň Nerw keselleri we neýrohrurgiýa kafedrasynyň assistenti